

Organizacja procesu zarządzania ryzykiem

Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej jest zorganizowany na trzech niezależnych poziomach:

- 1) na pierwszy poziom składa się zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku;
- 2) na drugi poziom składa się:
 - a) zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych,
 - b) działalność komórki do spraw zgodności;
- 3) na trzeci poziom składa się działalność komórki audytu wewnętrznego, przy czym w związku z uczestnictwem Banku w Systemie Ochrony, tę działalność wykonuje Spółdzielnia.

Zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie, jest niezależne od zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie.

Zgodnie z obowiązującą w Banku strukturą organizacyjną:

- 1) w ramach pierwszego poziomu zarządzania funkcjonują następujące komórki organizacyjne i stanowiska (jednostki biznesowe):
 - a) Zespół Księgowości,
 - b) Oddziały Banku,
 - c) Filie Banku;
- 2) W ramach drugiego poziomu zarządzania funkcjonują następujące komórki organizacyjne
- 3) i stanowiska:
 - a) Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz,
 - b) Zespół Analiz Kredytowych,
 - c) Zespół Monitoringu,
 - d) Stanowisko ds. zgodności i kontroli wewnętrznej.

Jednostki biznesowe (komórki/stanowiska pierwszego poziomu zarządzania) w systemie zarządzania ryzykiem:

- 1) podejmują decyzje w ramach przyznaných kompetencji i ustalonych limitów;
- 2) przestrzegają ustalonych mechanizmów kontrolnych;
- 3) współpracują z komórkami organizacyjnymi odpowiedzialnymi za zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie; w tym raportują do tych komórek odnośnie zbliżania się do limitu.

Pracownicy/komórki organizacyjne odpowiedzialne za zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie:

- 1) przeprowadzają identyfikację wszystkich istotnych rodzajów ryzyka, na jakie narażony jest Bank;
- 2) przeprowadzają pomiar lub ocenę ryzyka, w tym testy warunków skrajnych z uwzględnieniem odpowiedniego zakresu scenariuszy;
- 3) proponują limity ograniczające ryzyko (również w zakresie ich aktualizacji) z uwzględnieniem:
 - a) specyfiki i skali prowadzonej przez Bank działalności (również w ujęciu perspektywicznym);
 - b) wyników testów warunków skrajnych;
 - c) interakcji pomiędzy poszczególnymi rodzajami ryzyka (w miarę możliwości);
- 4) monitorują wykorzystanie obowiązujących limitów (w tym pod kątem występujących trendów) oraz apetytu na ryzyko; proponują działania naprawcze w przypadku przekroczenia limitów;
- 5) przekazują Radzie Nadzorczej i Zarządowi wszelkie istotne informacje związane z ryzykiem;

- 6) dokonują przeglądu oraz aktualizacji strategii zarządzania ryzykiem;
- 7) uczestniczą w opracowywaniu strategii zarządzania Bankiem;
- 8) uczestniczą w ocenie ryzyka wynikającego z nowych produktów lub projektów Banku;
- 9) przeprowadzają testowanie pionowe zgodnie z zakresem i częstotliwością określoną w macyry kontroli ryzyka.

Rada Nadzorcza w systemie zarządzania ryzykiem sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzykiem braku zgodności oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność, w tym:

- 1) zatwierdza, określony przez Zarząd, akceptowalny ogólny poziom ryzyka (apetyt na ryzyko będący jednocześnie limitem strategicznym) oraz monitoruje jego przestrzeganie;
- 2) zatwierdza, przyjętą przez Zarząd, strategię zarządzania Bankiem oraz nadzoruje jej przestrzeganie;
- 3) monitoruje, czy strategia zarządzania Bankiem, strategia zarządzania ryzykiem, apetyt na ryzyko, polityki oraz procedury są wdrażane w spójny sposób, a realizacja celów strategicznych następuje zgodnie z długoterminowym interesem finansowym Banku, w tym koniecznością spełniania wymogów ostrożnościowych w zakresie funduszy własnych i płynności;
- 4) sprawuje nadzór nad opracowaniem, przyjęciem i wdrożeniem procedur, na podstawie których funkcjonować ma w Banku system zarządzania ryzykiem; nadzoruje ich przestrzeganie;
- 5) dokonuje rzetelnej i konstruktywnej oceny informacji przedstawianych przez Zarząd lub jego członków;
- 6) wybiera członków Zarządu posiadających odpowiednie kwalifikacje do sprawowania wyznaczonych im funkcji;
- 7) monitoruje skuteczność czynności wykonywanych przez członków Zarządu w związku z realizacją ich zadań w zakresie systemu zarządzania Bankiem;
- 8) sprawuje nadzór nad wykonywaniem przez członków Zarządu obowiązków, w tym w szczególności w ramach przypisanych im obowiązków na pierwszym poziomie i drugim poziomie zarządzania;
- 9) określa zasady raportowania do Rady Nadzorczej o rodzajach i wielkości ryzyka w działalności, po uprzednim przedstawieniu propozycji przez Zarząd, w sposób umożliwiający nadzorowanie systemu zarządzania ryzykiem w Banku;
- 10) zatwierdza zasady przeprowadzania testów warunków skrajnych, które stanowią podstawę do szacowania dodatkowych wymogów kapitałowych w ramach wyznaczania kapitału wewnętrznego;
- 11) corocznie ocenia adekwatność i skuteczność systemu zarządzania ryzykiem.

Zarząd Banku w systemie zarządzania ryzykiem projektuje, wprowadza oraz zapewnia działanie, spójne ze strategią zarządzania Bankiem, systemem zarządzania ryzykiem, w tym:

- 1) określa bieżącą i przyszłą gotowość Banku do podejmowania ryzyka;
- 2) opracowuje i przyjmuje strategię zarządzania Bankiem i strategię zarządzania ryzykiem;
- 3) odpowiada za opracowanie, przyjęcie i wdrożenie procedur dotyczących zarządzania oraz zapewnia wdrożenie planów w zakresie systemu zarządzania ryzykiem opracowuje i akceptuje politykę oraz zapewnia wdrożenie procedur; monitoruje ich przestrzeganie;
- 4) odpowiada za oszacowanie kapitału wewnętrznego na poziomie zapewniającym pokrycie wszystkich istotnych rodzajów ryzyka;
- 5) zapewnia strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka i umożliwiającą skuteczne wykonywanie zadań, w tym: wprowadza podział realizowanych

w Banku zadań, zapewniający niezależność zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie od zarządzania ryzykiem na drugim poziomie;

- 6) nadzoruje zarządzanie ryzykiem na pierwszym i drugim poziomie;
- 7) nadzoruje wielkość i profil ryzyka w Banku,
- 8) ustanawia odpowiednie zasady raportowania, w tym zasady raportowania Zarządu do Rady Nadzorczej; ustanawia zasady raportowania przez jednostki organizacyjne, komórki organizacyjne oraz stanowiska organizacyjne Banku o rodzajach i wielkości ryzyka w działalności, w sposób umożliwiający monitorowanie poziomu ryzyka w Banku;
- 9) wprowadza niezbędne korekty i udoskonalenia systemu zarządzania w przypadku zmiany wielkości i profilu ryzyka w działalności Banku oraz czynników otoczenia gospodarczego lub wykrycia nieprawidłowości w funkcjonowaniu systemu zarządzania;
- 10) odpowiada za opracowanie, wprowadzenie oraz aktualizację polityki wynagrodzeń;
- 11) zatwierdza przyjęte rodzaje limitów oraz ich wysokość.

Do głównych zadań w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku należy:

- 1) dostarczanie informacji na temat ryzyka i jego profilu,
- 2) stosowanie działań profilaktycznych redukujących ryzyko i jego skutki,
- 3) monitorowanie dopuszczalnego poziomu ryzyka,
- 4) szacowanie wymogów kapitałowych na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka,
- 5) raportowanie wyników oceny ryzyka oraz adekwatności kapitałowej Zarządowi i Radzie Nadzorczej,
- 6) wykorzystywanie przez Zarząd i Radę Nadzorczą wyników audytu wewnętrznego do bieżącego zarządzania i nadzoru nad ryzykiem.

Jako ryzyko istotne Bank uznaje te rodzaje ryzyka, które są objęte obliczaniem łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko dla banków, które nie posiadają portfela handlowego oraz rodzaje ryzyka wymienione w art. 79, 81, 83, 84, 85, 86 i 87 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi.

Bank stosuje również kryterium ilościowe, jeżeli realizacja planu finansowego w zakresie wyniku finansowego netto jest niższa od 90 % oraz kryteria jakościowe, wśród których wyróżnia potencjalny lub rzeczywisty wpływ materializacji danego ryzyka, m.in. na:

- 1) negatywny odbiór wizerunku Banku przez uczestników rynku i jego reputację;
- 2) negatywne oddziaływanie na procesy, które są dla Banku krytyczne lub istotne;
- 3) prawdopodobieństwo naruszenia przepisów prawa, które mogłoby skutkować nałożeniem przez właściwe organy nadzoru kar/sankcji finansowych lub zastosowaniem innych środków nadzorczych);
- 4) nieosiągnięcie założonych celów biznesowych i strategicznych (m.in. strategii kapitałowej, strategii biznesowej, strategii zarządzania ryzykiem).

Wskazanie ryzyk istotnych w działalności Banku odbywa się na podstawie odrębnie przeprowadzonej analizy w I kwartale po zakończeniu roku obrotowego. Sposób pomiaru poszczególnych rodzajów ryzyka oraz przekształcania miar ryzyka w wymogi kapitałowe zostały sprecyzowane w procedurach dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka oraz w procedurze dotyczącej szacowania kapitału wewnętrznego.

Co do zasady, dla istotnych rodzajów ryzyka zidentyfikowanych w ramach ICAAP, Bank wprowadza odpowiednie strategie i polityki (procedury) zarządzania, które podlegają zatwierdzeniu, odpowiednio do rangi na poziomie Zarządu Banku i/lub Rady Nadzorczej Banku.

Na system zarządzania każdym rodzajem ryzyka istotnego składa się:

- 1) procedura opisująca zasady zarządzania ryzykiem;
- 2) identyfikacja, pomiar/szacowania (w tym: testy warunków skrajnych);
- 3) monitorowanie ryzyka, w tym system limitów ograniczających ryzyko;
- 4) system informacji zarządczej;
- 5) odpowiednio dostosowana organizacja procesu zarządzania.

Aktualnie Bank zalicza do kategorii rodzajów ryzyka istotnego następujące rodzaje ryzyka, których ocena, zarządzanie, mitygacja i limitowanie opisane zostały w procedurach szczegółowych:

- 1) ryzyko kredytowe;
- 2) ryzyko operacyjne, w tym ryzyko modeli;
- 3) ryzyko koncentracji;
- 4) ryzyko płynności;
- 5) ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym,
- 6) ryzyko kapitałowe,
- 7) ryzyko braku zgodności.

Spośród wyżej wymienionych istotnych rodzajów ryzyka do trudnomierzalnych rodzajów ryzyka Bank zaliczył ryzyko braku zgodności, dla którego nie zbudowano ilościowej lub jakościowej miary oddającej prawidłowy poziom ryzyka. Wymóg w zakresie funduszy własnych na ryzyko braku zgodności jest objęty wymogiem w zakresie funduszy własnych na ryzyko operacyjne zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami szacowania kapitału wewnętrznego. Bank uznaje, że kapitał wewnętrzny na ryzyko płynności pokrywa również ryzyko reputacji. Przyjmuje się, że ryzyka z zakresu ochrony środowiska, polityki społecznej i ładu korporacyjnego (Ryzyka ESG) oraz ryzyko geopolityczne materializują się poprzez tradycyjne kategorie ryzyk finansowych i Bank nie rozpatruje ich jako samoistne i odrębne kategorie ryzyka w ramach zarządzania ryzykiem i adekwatnością kapitałową.

Podstawę monitorowania procesu zarządzania ryzykiem w Banku stanowi formalnie ustanowiony system informacji zarządczej, który wskazuje jasno zdefiniowane terminy i linie raportowania. System sprawozdawczości zarządczej, w ramach poszczególnych ryzyk, dostarcza informacji na temat:

- 1) rodzajów i wielkości ryzyka w działalności Banku;
- 2) profilu ryzyka;
- 3) stopnia wykorzystania limitów wewnętrznych;
- 4) wyników testów warunków skrajnych;
- 5) skutków decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem.

Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością umożliwiającą dostarczenie informacji o zmianach profilu ryzyka Banku, a zakres oraz szczegółowość sprawozdań wewnętrznych są dostosowane do rodzaju raportowanego ryzyka oraz odbiorców informacji. Rzetelność, dokładność oraz aktualność dostarczanych informacji zapewnia wprowadzony w Banku system kontroli wewnętrznej. Szczegółowe zasady działania systemu informacji zarządczej reguluje w Banku odrębna procedura; ponadto w regulacjach dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka bankowego został określony w sposób ogólny zakres informacji zarządczej z obszaru, którego dotyczy regulacja. W szczególności, w ramach systemu informacji zarządczej Zarząd:

- 1) informuje Radę Nadzorczą o stanie realizacji strategii działania Banku (w okresach rocznych) i strategii zarządzania ryzykiem (w okresach kwartalnych oraz całościowo w okresach rocznych), a także najważniejszych kwestiach z tym związanych,
- 2) regularnie, a w razie potrzeby niezwłocznie, informuje Radę Nadzorczą o kwestiach istotnych dla oceny sytuacji Banku oraz zarządzania Bankiem,
- 3) zapewnia Radzie Nadzorczej dostęp do aktualnych informacji we wszystkich obszarach objętych kompetencją Rady Nadzorczej, a w razie potrzeby także przetworzenie tych informacji do zwięzłej i zrozumiałej dla członków Rady Nadzorczej formy.